

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2004/107/EB

2004 m. gruodžio 15 d.

dėl arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio ir policiklinių aromatinių angliavandenilių aplinkos ore

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 175 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

pasikonsultavę su Regionų komitetu,

laikydami Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos ⁽²⁾,

kadangi:

(1) Remiantis Sutarties 175 straipsnio 3 dalyje išdėstytais principais, šeštojoje Bendrijos aplinkosaugos veiksmų programoje, priimtoje Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 1600/2002/EB ⁽³⁾, nustatyta būtinybė sumažinti užterštumo lygį tiek, kad būtų kuo labiau sumažintas žalingas poveikis žmonių sveikatai, išskirtinį dėmesį skiriant jautrioms visuomenės grupėms, ir visai aplinkai, bei pagerinti oro kokybę, įskaitant teršalų nusėdimą, monitoringą ir vertinimą ir teikti informaciją visuomenei.

(2) 1996 m. rugsėjo 27 d. Tarybos direktyvos 96/62/EB dėl aplinkos oro kokybės vertinimo ir valdymo ⁽⁴⁾ 4 straipsnio 1 dalis įpareigoja Komisiją pateikti pasiūlymus tos direktyvos I priede išvardytų teršalų reglamentavimui, atsižvelgiant į minėto straipsnio 3 ir 4 dalių nuostatas.

(3) Moksliniai tyrimai rodo, kad arsenas, kadmio, nikelis ir kai kurie policikliniai aromatiniai angliavandeniliai yra žmogui genotoksiški kancerogenai ir tai, kad nėra nustatytos ribos, žemiau kurios šios medžiagos nekelia pavojaus žmogaus sveikatai. Poveikis žmonių sveikatai ir aplinkai pasireiškia per koncentracijas aplinkos ore bei per iškritas. Atsižvelgiant į išlaidų efektyvumo principą, arseno, kadmio, nikelio ir policiklinių aromatinių angliavandenilių koncentracija aplinkos ore, kuri nekeltų didelio pavojaus žmonių sveikatai, konkrečiose teritorijose negali būti pasiekta.

(4) Siekiant sumažinti oru pernešamų arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio ir policiklinių aromatinių angliavandenilių žalingą poveikį žmonių sveikatai, ypač atsižvelgiant į jautrias visuomenės grupes, ir visai aplinkai, turėtų būti nustatytos siektinos vertės, kurios turi būti pasiektos kuo greičiau. Benzo(a)pirenas turėtų būti naudojamas kaip aplinkos ore esančių policiklinių aromatinių angliavandenilių kancerogeninio pavojaus indikatorius.

(5) Siektinos vertės nereikalautų jokių priemonių, kurioms reikia neproporcingų sąnaudų. Pramonės įrenginiams jos nereikalautų kitų priemonių, išskyrus geriausių prieinamų gamybos būdų taikymą, kaip reikalauja 1996 m. rugsėjo 24 d. Tarybos direktyva 96/61/EB dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės ⁽⁵⁾, o ypač neskatinėtų uždaryti įrenginių. Tačiau jos iš valstybių narių pareikalautų atitinkamuose sektoriuose imtis visų efektyvaus sąnaudų mažinimo priemonių.

(6) Visų pirma, šioje direktyvoje nustatytos siektinos vertės neturi būti laikomos Direktyvos 96/61/EB 2 straipsnio 7 dalyje apibrėžtais aplinkosaugos kokybės standartais, kurie, pagal tos direktyvos 10 straipsnį, reikalauja griežtesnių sąlygų negu tos, kurios pasiekiamos taikant geriausių prieinamų gamybos būdus.

(7) Pagal Sutarties 176 straipsnį valstybės narės gali toliau taikyti arba priimti griežtesnes apsaugos priemones dėl arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio ir policiklinių aromatinių angliavandenilių, jeigu jos atitinka Sutartį ir apie jas pranešama Komisijai.

⁽¹⁾ OL C 110, 2004 4 30, p. 16.

⁽²⁾ 2004 m. balandžio 20 d. Europos Parlamento nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje), 2004 m. lapkričio 15 d. Tarybos sprendimas.

⁽³⁾ OL L 242, 2002 9 10, p. 1.

⁽⁴⁾ OL L 296, 1996 11 21, p. 55. Direktyva su pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1882/2003 (OL L 284, 2003 10 31, p. 1).

⁽⁵⁾ OL L 257, 1996 10 10, p. 26. Direktyva su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1882/2003.

- (8) Jeigu koncentracijos viršija konkrečias vertinimo ribas, arseno, kadmio, nikelio ir benzo(a)pireno monitoringas turėtų būti privalomas. Papildomos vertinimo priemonės gali sumažinti reikalaujamą fiksuotiems matavimams skirtų mėginių ėmimo vietų skaičių. Numatytas tolesnis foninių koncentracijų aplinkos ore ir iškritų monitoringas.
- (9) Gyvsidabris yra labai pavojinga žmonių sveikatai ir aplinkai medžiaga. Jo esama visoje aplinkoje, o metilgyvsidabrio pavidalu jis gali kauptis organizmuose, ypač koncentruotis organizmuose, esančiuose aukštesnėse maisto grandinės pakopose. Patekęs į atmosferą gyvsidabris gali būti pernešamas dideliais atstumais.
- (10) 2005 metais Komisija ketina pateikti nuoseklią strategiją, apimančią žmonių sveikatai ir aplinkos apsaugai nuo gyvsidabrio skirtas priemones, parentą gyvavimo ciklo požiūriu ir atsižvelgiančią į gamybą, vartojimą, atliekų apdorojimą bei išmetamuosius teršalus. Šiuo požiūriu Komisija turėtų apsvarstyti visas atitinkamas priemones, siekiant sumažinti gyvsidabrio kiekį sausumos ir vandens ekosistemose, kai gyvsidabris pateka per maistą, ir siekiant išvengti gyvsidabrio tam tikruose produktuose.
- (11) Arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio ir policiklinių aromatinių angliavandenilių poveikis žmonių sveikatai, įskaitant per maisto grandinę, bei visai aplinkai vyksta per koncentracijas aplinkos ore ir iškritas. Turėtų būti atsižvelgiama į šių medžiagų kaupimąsi dirvožemyje ir požeminio vandens apsaugą. Siekiant palengvinti šios direktyvos peržiūrą 2010 metais, Komisija ir valstybės narės turėtų apsvarstyti, kaip skatinti mokslinius tyrimus dėl arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio ir policiklinių aromatinių angliavandenilių poveikio žmonių sveikatai bei aplinkai, ypač per iškritas.
- (12) Vertinant aplinkos oro kokybę, standartiniai tikslūs matavimo būdai ir bendri matavimo stočių vietos nustatymo kriterijai yra svarbūs veiksniai todėl, kad gauta informacija būtų palyginama visoje Bendrijoje. Svarbiu klausimu laikomas pamatinių matavimo metodų pateikimas. Komisija jau įpareigojo atlikti darbą, rengiant Europos standartizacijos komiteto standartus, skirtus tokių sudedamųjų aplinkos oro medžiagų matavimui, kurių siektinos vertės yra nustatytos (arseno, kadmio, nikelio ir benzo(a)pireno) taip pat sunkiųjų metalų iškritų matavimui, siekiant juos anksčiau parengti ir priimti. Jeigu nėra Europos standartizacijos komiteto standartų, turėtų būti leidžiama naudoti tarptautinius arba nacionalinius pamatinius matavimo metodus.
- (13) Kaip pagrindas reguliarioms ataskaitoms, Komisijai turėtų būti siunčiama informacija apie kontroliuojamų teršalų koncentracijas ir iškritas.
- (14) Naujausia informacija apie kontroliuojamų teršalų koncentracijas aplinkos ore ir iškritas turėtų būti lengvai prieinama visuomenei.
- (15) Valstybės narės turėtų nustatyti taisykles dėl nuobaudų, taikytinų pažeidus šios direktyvos nuostatas, bei užtikrinti jų įgyvendinimą. Nuobaudos turėtų būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.
- (16) Šios direktyvos įgyvendinimui būtinos priemonės turėtų būti priimtose vadovaujantis 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimu 1999/468/EB, nustatančiu Komisijos naudojimosi jai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais tvarką ⁽¹⁾.
- (17) Pakeitimai, būtini šiai direktyvai priderinti prie mokslo ir technikos pažangos, turėtų būti susiję tik su kontroliuojamų teršalų koncentracijos ir iškritų vertinimo kriterijais bei būdais arba konkrečia informacijos perdavimo Komisijai tvarka. Jais neturėtų nei tiesiogiai, nei netiesiogiai būti pakeistos siektinos vertės,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Tikslai

Šios direktyvos tikslai yra:

- nustatyti arseno, kadmio, nikelio ir benzo(a)pireno koncentracijos aplinkos ore siektiną ribą tam, kad būtų išvengta žalingo arseno, kadmio, nikelio ir policiklinių aromatinių angliavandenilių poveikio žmonių sveikatai ir visai aplinkai, arba sumažintas jų poveikis;
- užtikrinti, kad aplinkos oro kokybė, kiek tai susiję su arsenu, kadmiu, nikeliu ir policikliniais aromatiniais angliavandeniliais, būtų palaikoma ten, kur ji gera, o kitais atvejais – gerinama;
- nustatyti aplinkos ore esančių arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio ir policiklinių aromatinių angliavandenilių koncentracijų aplinkos ore, taip pat arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio ir policiklinių aromatinių angliavandenilių iškritų bendrus vertinimo metodus ir kriterijus;

⁽¹⁾ OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

d) užtikrinti, kad būtų gaunama pakankamai informacijos apie arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio ir policiklinių aromatinių angliavandenilių koncentracijas aplinkos ore, taip pat arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio ir policiklinių aromatinių angliavandenilių iškritas bei tai, kad ši informacija būtų prieinama visuomenei.

2 straipsnis

Sąvokų apibrėžimai

Šioje direktyvoje taikomi Direktyvos 96/62/EB 2 straipsnyje nurodyti sąvokų apibrėžimai, išskyrus „siektinos vertės“ sąvokos apibrėžimą.

Taip pat taikomi šie sąvokų apibrėžimai:

- a) „siektina vertė“ – tai koncentracija aplinkos ore, nustatyta siekiant išvengti, užkirsti kelią arba sumažinti žalingą poveikį žmonių sveikatai ir visai aplinkai, ir kuri turi būti pasiekta, jei įmanoma, per nustatytą laikotarpį;
- b) „suminės arba bendrosios iškritos“ – tai bendra teršalų masė, kuri iš atmosferos pernešama į paviršių (pvz., dirvožemį, augmeniją, vandenį, pastatus ir pan.) tam tikroje teritorijoje per tam tikrą laikotarpį;
- c) „viršutinė vertinimo riba“ – tai II priede nurodytas lygis, žemiau kurio aplinkos oro kokybei vertinti gali būti taikomi Direktyvos 96/62/EB 6 straipsnio 3 dalyje nurodyti tarpusavyje derinami matavimo ir modeliavimo metodai;
- d) „žemutinė vertinimo riba“ – tai II priede nurodytas lygis, žemiau kurio aplinkos oro kokybei vertinti gali būti taikomi vien Direktyvos 96/62/EB 6 straipsnio 4 dalyje nurodyti modeliavimo arba objektyvaus vertinimo metodai;
- e) „fiksiuoti matavimai“ – tai matavimai, atliekami nustatytose vietose imant mėginius ištaisai arba atsitiktinai, pagal Direktyvos 96/62/EB 6 straipsnio 5 dalį;
- f) „arsenas“, „kadmis“, „nikelis“ ir „benzo(a)pirenas“ – tai bendras šių elementų ir junginių kiekis KD_{10} frakcijoje;
- g) „ KD_{10} “ – tai kietosios dalelės, kurių 50 % pereina pro joms pralaidžią 10 μm aerodinaminio skersmens angą, kaip nustatyta EN 12341;

h) „policikliniai aromatiniai angliavandeniliai“ – tai organiniai junginiai bent iš dviejų kondensuotų aromatinių žiedų, sudarytų tik iš anglies ir vandenilio;

i) „suminis dujinis gyvsidabris“ – tai elementinio gyvsidabrio (Hg^0) garai ir reaktyvusis dujinis gyvsidabris, t. y. vandenyje tirpūs gyvsidabrio junginiai, turintys pakankamai didelį garų slėgį, kad galėtų būti dujinėje fazėje.

3 straipsnis

Siektinos vertės

1. Valstybės narės imasi visų reikiamų priemonių, nereikalaujančių neproporcingų išlaidų, tam, kad užtikrintų, jog arseno, kadmio, nikelio ir benzo(a)pireno, naudojamo kaip policiklinių aromatinių angliavandenilių kancerogeninio pavojaus indikatorius, pagal 4 straipsnį vertinamos koncentracijos aplinkos ore nuo 2012 m. gruodžio 31 d. neviršytų I priede nustatytų siektinų verčių.

2. Valstybės narės sudaro zonų ir aglomeracijų, kuriose arseno, kadmio, nikelio ir benzo(a)pireno lygis yra žemesnis už atitinkamas siektinas vertes, sąrašą. Valstybės narės šiose zonose ir aglomeracijose palaiko žemesnį šių teršalų lygį nei atitinkamos siektinos vertės ir stengiasi išlaikyti geriausią aplinkos oro kokybę, suderinamą su tvaria plėtra.

3. Valstybės narės sudaro zonų ir aglomeracijų, kuriose viršijamos I priede nustatytos siektinos vertės, sąrašą.

Šioms zonoms ir aglomeracijoms valstybės narės tiksliai nurodo teritorijas, kuriose viršyta vertė, bei šaltinius, prisidedančius prie šio viršijimo. Atitinkamose teritorijose valstybės narės privalo įrodyti, kad taikomos visos būtinos priemonės, nereikalaujančios neproporcingų išlaidų, ypač nukreiptos į pagrindinius išmetamų teršalų šaltinius, kad nebūtų viršytos siektinos vertės. Pramonės įrenginiams, kuriems taikoma Direktyva 96/61/EB, tai reiškia geriausių prieinamų gamybos būdų, kaip apibrėžta tos direktyvos 2 straipsnio 11 punkte, taikymą.

4 straipsnis

Aplinkos oro koncentracijų ir iškritų lygio vertinimas

1. Aplinkos oro kokybė arseno, kadmio, nikelio ir benzo(a)pireno atžvilgiu vertinama visoje valstybių narių teritorijoje.

2. Pagal šio straipsnio 7 dalyje nurodytus kriterijus matavimas privalomas šiose zonos:

- a) zonose ir aglomeracijose, kuriose lygiai yra tarp viršutinės ir žemutinės vertinimo ribos, ir
- b) kitose zonose ir aglomeracijose, kur lygiai viršija viršutinę vertinimo ribą.

Numatytus matavimus gali papildyti modeliavimo metodai, kad būtų suteikta atitinkamo lygio informacija apie aplinkos oro kokybę.

3. Aplinkos oro kokybei įvertinti galima naudoti matavimų, įskaitant IV priedo I skirsnyje nurodytus orientacinius matavimus, ir modeliavimo metodų derinį, jeigu lygis per pateiktąjį laikotarpį yra tarp viršutinės ir žemutinės vertinimo ribos ir nustatomas pagal II priedo II skirsnio nuostatas.

4. Jeigu zonose ir aglomeracijose lygis yra žemesnis negu žemutinė vertinimo riba, kas nustatoma pagal II priedo II skirsnio nuostatas, lygiams vertinti galima naudoti vien modeliavimo arba objektyvaus vertinimo metodus.

5. Jeigu reikia matuoti teršalus, matavimas atliekamas nustatytose vietose imant mėginius ištaisai arba atsitiktinai. Matavimų skaičius turi būti pakankamas, kad leistų nustatyti lygius.

6. Arseno, kadmio, nikelio ir benzo(a)pireno aplinkos ore viršutinės ir žemutinės vertinimo ribos nustatytos II priedo I skirsnyje. Taikant šį straipsnį, kiekvienos zonos arba aglomeracijos klasifikacija bent jau kas penkeri metai peržiūrima II priedo II skirsnyje nurodyta tvarka. Klasifikacija peržiūrima anksčiau tuo atveju, jei labai pasikeičia veikla, susijusi su arseno, kadmio, nikelio ir benzo(a)pireno koncentracijomis aplinkos ore.

7. Mėginių ėmimo vietų, skirtų matuoti arseną, kadmį, nikelį ir benzo(a)pireną aplinkos ore, siekiant įvertinti atitikimą siektinoms vertėms, nustatymo kriterijai išvardyti III priedo I ir II skirsniuose. Mažiausias mėginių ėmimo vietų, kuriose atliekami fiksuoti kiekvieno teršalo koncentracijų matavimai, skaičius yra nurodytas III priedo IV skirsnyje, ir jos įrengiamos kiekvienoje zonoje arba aglomeracijoje, kurioje būtina matuoti, jei fiksuotas matavimas yra vienintelis duomenų apie joje esančias koncentracijas šaltinis.

8. Siekiant įvertinti benzo(a)pireno aplinkos ore poveikį, kiekviena valstybė narė keliose matavimo vietose kontroliuoja kitus atitinkamus policiklinius aromatinius angliavandenilius. Į šiuos junginius turi įeiti bent jau: benzo(a)antracenas,

benzo(b)fluorantenas, benzo(j)fluorantenas, benzo(k)fluorantenas, indeno(1,2,3-cd)pirenas ir dibenz(a,h)antracenas. Šių policiklinių aromatinių angliavandenilių monitoringo vietos įrengiamos kartu su benzo(a)pireno mėginių ėmimo vietomis ir parenkamos taip, kad būtų galima nustatyti geografinius skirtumus ir ilgalaikes kitimo tendencijas. Taikomi III priedo I, II ir III skirsniai.

9. Nepriklausomai nuo koncentracijos lygių, viena foninė mėginių ėmimo vieta įsteigiama kas 100 000 km² aplinkos ore esančių arseno, kadmio, nikelio, suminio dujinio gyvsidabrio, benzo(a)pireno ir kitų 8 dalyje minimų policiklinių aromatinių angliavandenilių bei arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio, benzo(a)pireno ir kitų 8 dalyje minimų policiklinių aromatinių angliavandenilių suminių iškritų orientaciniam matavimui. Kiekviena valstybė narė įsteigia bent vieną matavimo stotį. Tačiau, norėdamos rasti reikiamą erdvinį sprendimą, valstybės narės gali susitarusios ir vadovaudamosi pagal 6 straipsnyje nustatytą tvarką parengtomis gairėmis įsteigti vieną arba kelias bendras matavimo stotis, apimančias kaimynines zonas greta esančiose valstybėse narėse. Rekomenduojama taip pat matuoti gyvsidabrio kietosiose dalelėse ir dujinį divalentį gyvsidabrį. Kai tinkama, monitoringas koordinuojamas su Europos teršalų monitoringo ir vertinimo (EMEP) monitoringo strategija ir matavimo programa. Šiems teršalams skirtos mėginių ėmimo vietos parenkamos taip, kad būtų galima nustatyti geografinius skirtumus ir ilgalaikes kitimo tendencijas. Taikomi III priedo I, II ir III skirsniai.

10. Gali būti svarstomas bioindikatorių panaudojimas ten, kur atliekamas poveikio ekosistemoms regioninių modelių vertinimas.

11. Zonose arba aglomeracijose, kuriose informacija gaunama ne tik iš fiksuoto matavimo stočių, bet ir kitų šaltinių, pvz., teršalų inventorinių aprašų, orientacinių matavimo metodų ir oro kokybės modeliavimo, įrengtinių fiksuoto matavimo stočių skaičius ir kitų priemonių erdvinis išdėstymas turi būti pakankamas, kad leistų nustatyti oro teršalų koncentracijas pagal III priedo I skirsnio ir IV priedo I skirsnio nuostatas.

12. Duomenų kokybės tikslai nustatyti IV priedo I skirsnyje. Jeigu vertinimui naudojami oro kokybės modeliai, taikomas IV priedo II skirsnis.

13. Pamatiniai arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio ir policiklinių aromatinių angliavandenilių aplinkos ore mėginių ėmimo ir tyrimo metodai nustatyti V priedo I, II ir III skirsniuose. V priedo IV skirsnyje nustatomi pamatiniai arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio ir policiklinių aromatinių angliavandenilių suminių iškritų matavimo metodai, o V priedo V skirsnyje nurodomi pamatiniai oro kokybės modeliavimo metodai, kai šie metodai galimi.

14. Apie išankstiniam oro kokybės vertinimui naudotus metodus pagal Direktyvos 96/62/EB 11 straipsnio 1 dalies d punktą valstybės narės praneša Komisijai iki šios direktyvos 10 straipsnyje nurodytos datos.

15. Visi šio straipsnio, II priedo II skirsnio ir III–V priedų nuostatų pakeitimai, būtini derinant šias nuostatas su mokslo ir technikos pažanga, priimami 6 straipsnyje nustatyta tvarka, tačiau negali tiesiogiai arba netiesiogiai nulemti siektinų verčių pakeitimų.

5 straipsnis

Informacijos ir pranešimų siuntimas

1. Zonų ir aglomeracijų, kuriose viršijama bet kuri I priede nustatyta siektina vertė, atžvilgiu valstybės narės pateikia Komisijai šią informaciją:

- a) atitinkamų zonų ir aglomeracijų sąrašus;
- b) apie teritorijas, kuriose viršijamos ribos;
- c) įvertintas koncentracijos vertes;
- d) viršijimo priežastis, ypač apie visus viršijimą įtakojančius šaltinius;
- e) apie tokio viršijimo paveiktus gyventojus.

Valstybės narės taip pat praneša visus pagal 4 straipsnį įvertintus duomenis, nebent apie tai jau buvo pranešta pagal 1997 m. sausio 27 d. Tarybos sprendimą 97/101/EB, nustatantį tinklų ir atskirų stočių, matuojančių valstybėse narėse aplinkos oro užterštumą, tarpusavio apsikeitimą informacija ir duomenimis ⁽¹⁾.

Informacija pateikiama už kiekvienus kalendorinius metus ne vėliau kaip iki kitų metų rugsėjo 30 dienos, o pirmą kartą – už kalendorinius metus nuo 2007 m. vasario 15 d.

2. Be 1 dalyje nustatytų reikalavimų valstybės narės taip pat praneša apie visas priemones, kurių buvo imtasi pagal 3 straipsnį.

3. Komisija garantuoja, kad visa pagal 1 dalį pateikta informacija būtų nedelsiant prieinama visuomenei naudojant atitinkamas priemones, pvz., internetą, spaudą ir kitą lengvai prieinamą žiniasklaidą.

⁽¹⁾ OL L 35, 1997 2 5, p. 14. Sprendimas su pakeitimais, padarytais Komisijos sprendimu 2001/752/EB (OL L 282, 2001 10 26, p. 69).

4. Laikydamosi 6 straipsnyje nurodytos tvarkos Komisija nustato išsamią pagal šio straipsnio 1 dalį pateiktinos informacijos perdavimo tvarką.

6 straipsnis

Komitetas

1. Komisijai padeda Direktyvos 96/62/EB 12 straipsnio 2 dalimi įsteigtas komitetas.

2. Darant nuorodą į šį straipsnį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5 ir 7 straipsniai, atsižvelgiant į minėto sprendimo 8 straipsnį.

Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnio 6 dalyje nustatytas laikotarpis yra trys mėnesiai.

3. Komitetas priima savo darbo tvarkos taisykles.

7 straipsnis

Visuomenės informavimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad aiški ir suprantama informacija apie arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio, benzo(a)pireno bei kitų 4 straipsnio 8 dalyje nurodytų policiklinių aromatinių angliavandenilių koncentracijas aplinkos ore, taip pat arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio, benzo(a)pireno bei kitų 4 straipsnio 8 dalyje nurodytų policiklinių aromatinių angliavandenilių iškritų lygį reguliariai būtų prieinama visuomenei, taip pat atitinkamoms organizacijoms, pvz., aplinkos organizacijoms, vartotojų organizacijoms, jautrių visuomenės grupių interesus atstovaujančioms organizacijoms ir kitoms atitinkamoms sveikatos apsaugos įstaigoms.

2. Informacijoje taip pat nurodomas bet kuris I priede nustatytos arseno, kadmio, nikelio ir benzo(a)pireno siektinos vertės metinis viršijimas. Informacijoje pateikiamos viršijimo priežastys bei teritorijos, kuriose jis nustatytas. Joje taip pat pateikiamas trumpas siektinos vertės įvertinimas bei atitinkama informacija apie poveikį sveikatai ir aplinkai.

Informacija apie visas priemones, kurių buvo imtasi pagal 3 straipsnį, turi būti prieinama šio straipsnio 1 dalyje minėtoms organizacijoms.

3. Informacija prieinama naudojant tokias priemones kaip, pvz., internetas, spauda ir kita lengvai prieinama žiniasklaida.

8 straipsnis

Ataskaita ir peržiūra

1. Ne vėliau kaip iki 2010 m. gruodžio 31 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, parengtą remiantis:

- a) patirtimi, įgyta taikant šią direktyvą;
- b) visų pirma naujausių mokslinių tyrimų dėl arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio ir policiklinių aromatinių angliavandenių poveikio žmonių sveikatai, išskirtinį dėmesį skiriant jautrioms visuomenės grupėms, ir visai aplinkai, rezultatai; ir
- c) technologijų pažangą, įskaitant pasiektą pažangą matavimo metodų ir kitokių šių teršalų koncentracijų aplinkos ore bei jų iškritų vertinimo būdų srityje.

2. Šio straipsnio 1 dalyje minimoje ataskaitoje atsižvelgiama į:

- a) esamą oro kokybę, kitimo tendencijas ir planus iki ir po 2015 metų;
- b) galimybes toliau mažinti teršalų išmetimą iš visų atitinkamų šaltinių ir galimus privalumus nustačius I priede išvardytiems teršalams ribines vertes, skirtas pavojaus žmonių sveikatai sumažinimui, atsižvelgiant technines galimybes ir išlaidų efektyvumą, bei bet kokią papildomą reikšmingą sveikatos ir aplinkos apsaugą, kurią tai suteiktų;
- c) santykį tarp teršalų ir galimybių taikyti bendras strategijas, siekiant pagerinti Bendrijos oro kokybę ir su tuo susijusių tikslų;
- d) dabartinius ir ateities visuomenės informavimo ir pasikeitimo informacija tarp valstybių narių ir Komisijos reikalavimus;
- e) patirtį, įgytą taikant šią direktyvą valstybėse narėse ir ypač sąlygas, kuriomis buvo vykdomi matavimai kaip nustatyta III priede;
- f) papildomą ekonominę naudą aplinkai ir sveikatai, mažinant arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio ir policiklinių aromatinių angliavandenių išmetimus, tiek kiek ji gali būti įvertinta;

g) smulkiųjų dalelių frakcijos, naudojamos imant mėginius, atitikimą atsižvelgiant į bendrus kietųjų dalelių matavimo reikalavimus;

h) benzo(a)pireno, kaip indikatoriaus bendram policiklinių aromatinių angliavandenių kancerogeniniam poveikiui nustatyti, tinkamumą, atsižvelgiant daugiausia į tokias policiklinių aromatinių angliavandenių dujines formas, kaip fluorantenas.

Atsižvelgdama į naujausią mokslo ir technologijų pažangą, Komisija taip pat atidžiai nagrinėja arseno, kadmio, nikelio poveikį žmonių sveikatai, siekiant nustatyti jų genotoksišką kancerogeniškumą. Atsižvelgdama į priemones, priimtas pagal strategiją dėl gyvsidabrio, Komisija taip pat apsvaisto, ar būtų tikslinga imtis tolesnių veiksmų, susijusių su gyvsidabriu, atsižvelgiant į technines galimybes ir išlaidų efektyvumo principą, bei į bet kokią papildomą reikšmingą sveikatos ir aplinkos apsaugą, kurią tai suteiktų.

3. Stengiantis pasiekti aplinkos oro koncentracijas, kurios dar sumažintų žalingą poveikį žmonių sveikatai ir garantuotų aukštą visos aplinkos apsaugos lygį, atsižvelgiant į tolimesnių veiksmų technines galimybes ir išlaidų efektyvumą, prie 1 dalyje nurodytos ataskaitos gali būti pateikti pasiūlymai dėl, jei tai tikslinga, šios direktyvos dalinių pakeitimų, pirmiausia atsižvelgiant į rezultatus, gautus pagal šio straipsnio 2 dalį. Be to, Komisija apsvaisto arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio ir konkrečių policiklinių aromatinių angliavandenių iškritų reglamentavimą.

9 straipsnis

Nuobaudos

Valstybės narės nustato nuobaudas, taikomas pažeidus pagal šią direktyvą priimtas nacionalines nuostatas, ir imasi visų priemonių, būtinų jų įgyvendinimui užtikrinti. Numatytos nuobaudos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.

10 straipsnis

Įgyvendinimas

1. Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję ne vėliau kaip iki 2007 m. vasario 15 d, įgyvendina šią direktyvą. Jos nedelsdamos apie tai praneša Komisijai.

Valstybės narės, tvirtindamos šias nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų pagrindinių nacionalinės teisės nuostatų tekstus.

12 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

11 straipsnis

Priimta Strasbūre, 2004 m. gruodžio 15 d.

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Europos Parlamento vardu

Tarybos vardu

Pirmininkas

Pirmininkas

J. P. BORRELL FONTELLES

A. NICOLAÏ

I PRIEDAS

Arseno, kadmio, nikelio ir benzo(a)pireno siektinos vertės

Teršalas	Siektina vertė ⁽¹⁾
Arsenas	6 ng/m ³
Kadmis	5 ng/m ³
Nikelis	20 ng/m ³
Benzo(a)pirenas	1 ng/m ³

⁽¹⁾ Vidutiniškai per kalendorinius metus bendram kiekiui KD₁₀ frakcijoje.

II PRIEDAS

Arseno, kadmio, nikelio ir benzo(a)pireno koncentracijų zonos arba aglomeracijos aplinkos ore vertinimo reikalavimų nustatymasI. **Viršutinės ir apatinės vertinimo ribos**

Taikomos šios viršutinės ir apatinės vertinimo ribos:

	Arsenas	Kadmis	Nikelis	B(a)P
Siektinos vertės viršutinė vertinimo riba procentais	60 % (3,6 ng/m ³)	60 % (3 ng/m ³)	70 % (14 ng/m ³)	60 % (0,6 ng/m ³)
Siektinos vertės apatinė vertinimo riba procentais	40 % (2,4 ng/m ³)	40 % (2 ng/m ³)	50 % (10 ng/m ³)	40 % (0,4 ng/m ³)

II. **Viršutinės ir apatinės vertinimo ribų viršijimo nustatymas**

Viršutinės ir apatinės vertinimo ribos viršijimas turi būti nustatomas remiantis ankstesnių penkerių metų koncentracijomis, jei yra pakankamai duomenų. Vertinimo riba bus laikoma viršyta, jeigu ji per pastaruosius penkerius metus buvo viršyta mažiausiai trejus kalendorinius metus.

Norint nustatyti viršutinės ir apatinės vertinimo ribos viršijimą, kai turima mažiau kaip penkerių metų duomenys, valstybės narės gali naudoti trumpalaikių matavimų per vienų metų laikotarpį duomenis, gautus tose vietovėse, kurias galima laikyti tipinėmis labiausiai užterštomis, ir duomenis, gautus pasinaudojus teršalų inventorinių aprašų informacija bei modeliavimu.

III PRIEDAS

Mėginių ėmimo vietų, skirtų koncentracijų aplinkos ore ir iškritų lygio matavimui, išdėstymas ir mažiausias skaičius**I. Išdėstymas makroskalėje**

Mėginių ėmimo vietos turėtų būti parinktos taip, kad:

- teiktų duomenis apie zonose ir aglomeracijose esančias teritorijas, kuriose tikėtina, jog gyventojai būtų tiesiogiai arba netiesiogiai veikiami didžiausių koncentracijų vidutiniškai per kalendorinius metus,
- teiktų duomenis apie lygius kitose zonų arba aglomeracijų teritorijose, kurios yra laikomos tipinėmis pagal poveikį visiems gyventojams,
- teiktų duomenis apie iškritų lygį, atspindintį netiesioginį poveikį gyventojams per maisto grandinę.

Mėginių ėmimo vietos paprastai turėtų būti išdėstomos taip, kad būtų išvengta šalia jų esančios labai mažos mikroaplinkos matavimo. Rekomenduojama įrengti mėginių ėmimo vietą taip, kad ją supančios teritorijos, kuriame bus matuojama oro kokybė, plotas būtų ne mažesnis kaip 200 m² intensyvaus eismo vietose, ne mažesnis kaip 250 m × 250 m pramoninėse vietovėse, jei įmanoma, ir ne mažesnis kaip keli kvadratiniai kilometrai miestų foninėse vietovėse.

Jeigu tikslas – įvertinti foninius lygius, tai mėginių ėmimo vieta neturėtų būti įtakojama šalia esančių, t. y. arčiau nei keli kilometrai, aglomeracijų arba pramoninių vietovių.

Jeigu vertinama pramoninio šaltinio įtaka, bent viena mėginių ėmimo vieta įrengiama pavėjui nuo šaltinio, esančio artimiausiame gyvenamajame rajone. Jeigu foninė koncentracija nėra žinoma, papildoma mėginių ėmimo vieta įrengiama vyraujančios vėjo krypties teritorijoje. Ypač tada, jeigu taikoma 3 straipsnio 3 dalis, mėginių ėmimo vietos turėtų būti išdėstytos taip, kad geriausių prieinamų gamybos būdų taikymas galėtų būti kontroliuojamas.

Be to, jei įmanoma, mėginių ėmimo vietos turėtų būti išdėstytos panašiose vietose, nesančiose artimiausioje kaimynystėje. Tam tikrais atvejais jos turėtų būti įrengiamos kartu su KD₁₀ mėginių ėmimo vietomis.

II. Išdėstymas mikroskalėje

Kiek tai įmanoma, turėtų būti laikomasi šių gairių:

- neturėtų būti jokių užtvarų oro srautui patekti į mėginių ėmiklio išsiurbiamąją angą (dažniausiai laikomą kelių metrų atstumu nuo pastatų, balkonų, medžių ir kitų kliūčių, bei mažiausiai 0,5 m atstumu nuo arčiausio pastato, kai mėginiai imami nustatyti oro kokybei šalia eile išrikiuotų pastatų),
- mėginio ėmiklio išsiurbiamoji anga paprastai turėtų būti įrengta 1,5 m (kvėpavimo zona) – 4 m aukštyje nuo žemės paviršiaus. Kai kuriomis aplinkybėmis ji gali būti aukščiau (iki 8 m). Tai gali būti svarbu, kai oro kokybę matuojanti stotis apibūdina didelę teritoriją,
- mėginio ėmiklio išsiurbiamoji anga neturėtų būti prie pat taršos šaltinių, kad į ją nepatektų vien teršalai, dar nesusimaišę su aplinkos oru,
- ėmiklio išmetamoji anga turėtų būti laikoma taip, kad ištrauktas oras vėl nepatektų į išsiurbiamąją angą,
- transporto įtaką atspindinčios mėginių ėmimo vietos turėtų būti įrengtos bent 25 m atstumu nuo svarbiausių transporto mazgų pakraščio ir bent 4 m nuo artimiausios eismo juostos vidurio; išsiurbiamosios angos turėtų būti išdėstytos taip, kad būtų apibūdintų oro kokybę šalia eile išrikiuotų pastatų,
- matuojant iškritas kaimiškiose foninėse teritorijose, kiek tai įmanoma ir jeigu tai nenumatyta prieduose, turėtų būti laikomasi EMEP rekomendacijų ir kriterijų.

Taip pat galima atsižvelgti į šiuos veiksnius:

- trukdančius šaltinius,
- saugumą,
- priėjimą,
- galimybę naudotis elektros energija ir telefono ryšiu,
- vietovės matomumą jos aplinkos atžvilgiu,
- visuomenės ir operatorių saugumą,
- pageidavimą įrengti toje pat vietoje skirtingų teršalų mėginių ėmimo vietas,
- planavimo reikalavimus.

III. Dokumentai ir vietų parinkimo peržiūra

Klasifikavimo etape mėginių ėmimo vietų parinkimas turėtų būti pagrįstas dokumentais, pvz., supančios teritorijos topografinėmis nuotraukomis ir detaliu planu. Vietos turėtų būti reguliariai peržiūrimos, pakartotinai pateikiant dokumentus, kad būtų galima įsitikinti, jog parinkimo kriterijai tebegalioja.

IV. Mėginių ėmimo vietų, skirtų fiksuotiems arseno, kadmio, nikelio ir benzo(a)pireno koncentracijų aplinkos ore matavimams, skaičiaus nustatymo kriterijai

Mžiausias mėginių ėmimo vietų skaičius, reikalingas atlikti matavimus nustatytose vietose, skirtas įvertinti atitikimą siektinoms vertėms, nustatytoms žmonių sveikatos apsaugai zonoje ir aglomeracijose, kuriose matavimai yra vienintelis informacijos šaltinis.

a) Pasklidieji taršos šaltiniai

Aglomeracijos arba zonos gyventojų skaičius (tūkstančiais)	Jeigu didžiausios koncentracijos viršija viršutinę vertinimo ribą ⁽¹⁾		Jeigu didžiausios koncentracijos yra tarp viršutinės ir apatinės vertinimo ribos	
	As, Cd, Ni	B(a)P	As, Cd, Ni	B(a)P
0–749	1	1	1	1
750–1 999	2	2	1	1
2 000–3 749	2	3	1	1
3 750–4 749	3	4	2	2
4 750–5 999	4	5	2	2
≥ 6 000	5	5	2	2

⁽¹⁾ Įtraukti bent vieną miesto foninę stotį, o benzo(a)pirenui taip pat vieną intensyvaus eismo vietoje esančią stotį, jeigu tai nepadidins mėginių ėmimo vietų skaičiaus.

b) Sutelktieji taršos šaltiniai

Vertinant taršą vietovėse, esančiose netoliese sutelktosios taršos šaltiniuose, fiksuotiems matavimams skirtos mėginių ėmimo vietos turėtų būti išdėstomos atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų tankį, galimus aplinkos oro taršos pasiskirstymo modelius bei poveikį gyventojams.

Mėginių ėmimo vietos turėtų būti išdėstytos taip, kad būtų galima kontroliuoti Direktyvos 96/61/EB 2 straipsnio 11 dalyje apibrėžtų geriausių prieinamų gamybos būdų taikymą.

IV PRIEDAS

Duomenų kokybės tikslai ir reikalavimai oro kokybės modeliams

I. Duomenų kokybės tikslai

Kaip kokybės užtikrinimo orientyrai pateikiami šie duomenų kokybės užtikrinimo tikslai.

	Benzo(a)pirenas	Arsenas, kadmio ir nikelis	Policikliniai aromatiniai angliavandeniliai, išskyrus benzo(a)pi- reną, suminių dujinį gyvsidabrį	Suminės išskritos
— Neapibrėžtis				
Fiksuoti ir orientaciniai matavimai	50 %	40 %	50 %	70 %
Modeliavimas	60 %	60 %	60 %	60 %
— Būtiniausių matavimo duomenų surinkimas	90 %	90 %	90 %	90 %
— Minimali matavimų trukmė				
Fiksuoti matavimai	33 %	50 %	–	–
Orientaciniai matavimai (*)	14 %	14 %	14 %	33 %

(*) Orientaciniai matavimai – tai tokie matavimai, kurie atliekami ne taip reguliariai, tačiau atitinka kitus duomenų kokybės tikslus.

Koncentracijoms aplinkos ore vertinti naudojama matavimo metodų neapibrėžtis (išreikšta 95 % pasikliautiną lygio) bus įvertinta taikant Europos standartizacijos komiteto Matavimo neapibrėžties reiškinio vadovo (ENV 13005-1999) principus, ISO 5725:1994 metodą ir Europos standartizacijos komiteto ataskaitoje dėl oro kokybės „Požiūris į neapibrėžties vertinimą, naudojant aplinkos oro pamatinius matavimo metodus“ (CR 14377:2002E) pateiktas gaires. Pateikiamos atskirų matavimų neapibrėžties procentinės dalys, suvidurkintos pagal tipinį mėginių ėmimo laiką, esant 95 % pasikliautinajam intervalui. Matavimų neapibrėžtis turėtų būti suprantama kaip neapibrėžtis, taikytina atitinkamam siektinoms vertės diapazonui. Fiksuoti ir orientaciniai matavimai turi būti vienodai paskirstyti metų laikotarpyje, kad būtų išvengta rezultatų iškraipymo.

Mažiausio duomenų surinkimo ir matavimų trukmės reikalavimai neapima duomenų praradimo dėl prietaisų reguliaraus kalibravimo ar įprastos priežiūros. Benzo(a)pireno ir kitų policiklinių aromatinių angliavandenilių mėginius būtina imti visą parą. Per mėnesį surinkti mėginiai gali būti bendrai analizuojami kaip vienas sudėtinis mėginys, pasirūpinus, kad šis metodas užtikrintų, jog mėginiai tikrai atitinka tą laikotarpį. Dėl jų panašumo, benzo(b)fluoranteną, benzo(j)fluoranteną ir benzo(k)fluoranteną gali būti sudėtinga atskirti analizės metu. Tokiais atvejais gali būti nurodytas suminis kiekis. Taip pat patartina visą parą matuoti arseno, kadmio ir nikelio koncentracijas. Mėginių ėmimas turi būti vienodai paskirstytas darbo dienomis ir metų laikotarpiu. Matuojant iškritų lygį, mėginius rekomenduojama imti kas mėnesį arba kas savaitę ištisus metus.

Valstybės narės gali naudoti tik skystąjį vietoj sudėtinio mėginių ėmimo metodo, jeigu jos gali įrodyti, kad skirtumas tarp šių metodų – 10 %. Iškritų lygis paprastai turėtų būti pateikiamas $\mu\text{g}/\text{m}^2$ per dieną.

Valstybės narės gali taikyti minimalią matavimų trukmę, kuri būtų žemesnė, nei nurodyta lentelėje, tačiau ne žemesnė nei 14 % fiksuotiems matavimams ir 6 % – orientaciniams matavimams, jeigu jos gali įrodyti, kad bus laikomasi vidutiniškai metams 95 % išplėtos neapibrėžties, paskaičiuotos pagal duomenų kokybės tikslus, nurodytus ISO 11222:2002 standarto „Laiko vidurkio neapibrėžties, skirtos oro kokybės matavimams, nustatymas“ lentelėje.

II. Reikalavimai oro kokybės modeliams

Jeigu vertinimui naudojamas oro kokybės modelis, parengiamos nuorodos į modelio aprašymus ir informaciją dėl neapibrėžties. Modeliavimo neapibrėžtis apibrėžiama kaip didžiausias išmatuotų ir apskaičiuotų koncentracijos lygių nuokrypis, gautas per visus metus, neatsižvelgiant į įvykių chronologiją.

III. Reikalavimai objektyvaus vertinimo metodams

Jeigu naudojami objektyvaus vertinimo metodai, neapibrėžtis neviršija 100 %.

IV. Standartizavimas

Medžiagoms, kurios turi būti analizuojamos KD_{10} frakcijoje, mėginių tūris nurodomas prie aplinkos sąlygų.

V PRIEDAS

Pamatiniai koncentracijų aplinkos ore ir iškritų lygio vertinimo metodai**I. Pamatiniai aplinkos ore esančių arseno, kadmio ir nikelio mėginių ėmimo ir tyrimo metodai**

Pamatinį arseno, kadmio ir nikelio koncentracijų aplinkos ore matavimo metodą kaip standartą šiuo metu priima Europos standartizacijos komitetas, ir kuris yra paremtas metiniu KD_{10} mėginių ėmimo ekvivalentu pagal EN 12341, po kurio seks mėginių rinkimas bei jų analizė, atliekama atominės adsorbcijos spektrometrijos arba ICP MS metodais. Jeigu nėra Europos standartizacijos komiteto standarto, valstybėms narėms leidžiama naudoti nacionalinius standartus arba ISO standartus.

Valstybė narė gali taikyti bet kuriuos kitus metodus, jei gali įrodyti, kad jie duoda rezultatus, lygiaverčius pirmiau nurodytam metodui.

II. Pamatiniai aplinkos ore esančių policiklinių aromatinių angliavandenilių mėginių ėmimo ir tyrimo metodai

Pamatinį benzo(a)pireno koncentracijų aplinkos ore matavimo metodą kaip standartą šiuo metu priima Europos standartizacijos komitetas ir kuris paremtas metiniu KD_{10} mėginių ėmimo ekvivalentu pagal EN 12341. Jeigu nėra Europos standartizacijos komiteto standarto dėl 4 straipsnio 8 dalyje minimo benzo(a)pireno arba kitų policiklinių aromatinių angliavandenilių, valstybėms narėms leidžiama naudoti nacionalinius standartus arba ISO standartus, pvz. ISO 12884.

Valstybė narė gali taikyti bet kuriuos kitus metodus, jei gali įrodyti, kad jie duoda rezultatus, lygiaverčius pirmiau nurodytam metodui.

III. Pamatiniai aplinkos ore esančio gyvsidabrio mėginių ėmimo ir tyrimo metodai

Pamatinis suminio dujinio gyvsidabrio koncentracijų aplinkos ore matavimo metodas – tai automatizuotas metodas, paremtas atominės absorbcijos spektrometrija arba atominės fluorescencijos spektrometrija. Jeigu nėra Europos standartizacijos komiteto standarto, valstybėms narėms leidžiama naudoti nacionalinius standartus arba ISO standartus.

Valstybė narė gali taikyti bet kuriuos kitus metodus, jei gali įrodyti, kad jie duoda rezultatus, lygiaverčius pirmiau nurodytam metodui.

IV. Pamatiniai arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio ir policiklinių aromatinių angliavandenilių iškritų mėginių ėmimo ir tyrimo metodai

Pamatinis nusėdusių arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio ir policiklinių aromatinių angliavandenilių mėginių ėmimo metodas yra paremtas standartinių matmenų cilindrinė iškritų matuoklių ekspozicija. Jeigu nėra Europos standartizacijos komiteto standarto, valstybėms narėms leidžiama naudoti nacionalinius standartus.

V. Pamatiniai oro kokybės modeliavimo metodai

Šiuo metu negalima apibrėžti pamatinių oro kokybės modeliavimo metodų. Visi šio klausimo derinimo su mokslo ir technikos pažanga pakeitimai turi būti priimami 6 straipsnyje nustatyta tvarka.
